

Basit Sûzinâk Makamı Seyri

İstanbul Belediyesi Konservatuvarı (Darül-Elhan) Türk Musikisi Talebe Cemiyeti

Ahmet Şefik Gürmeriç

Usûlü : Sofyan

[1904 - 1967]

Basit Sûzinâk Makamı

a) Durağı: Rast perdesidir.

b) Seyri: İnici-çıkıcıdır.

c) Dizisi: Yerinde Rast beşlisine Nevâ perdesinde Hicaz dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir.

d) Güçlüsü: Nevâ perdesidir. Üzerinde Hicaz çeşni ile yarım karar yapılır.

e) Yedeni'i: 1.aralıktaki fa Diyez Irak perdesidir. Fakat hiçbir Basit Sûz'nâk eser yedenli karar etmez.

f) Donanımı: Si için koma bemolü, mi için bakiye bemolü, fa için bakiye diyezi donanıma yazılır.

g) Perdelerin T.M.deki isimleri: Rast, Dügâh, Segâh, Çargâh, Hisâr, Eviç, Gerdaniye'dir

h) Makamın Özelliği:Basit Sûz-nâk makamı, basit makamların bir çoğuna benzer. Yapısında Rast ve Hicaz çeşnileri vardır. Nevâ perdesinde Hicaz Dörtlüsü, bir tam ses aşağıya inildiğinde Çargâh perdesinde Nikriz Beşlisi meydana gelir. Yine, Çargâh perdesinin bir altındaki ses olan Segâh perdesine inilirse, dizi Hüz zam olur. Seyir yapılırken ekseriya bu perdede kalış gösterilir. Yukarıdaki dizide de görüldüğü gibi, dizi üst taraftan genişlemiş olup, Gerdaniye üzerinde bir Bûselik Beşlisi meydana gelmiştir. Fakat bu ek dizinin sesleri fazlaca kullanılmaz. Basit Sûz-nâk makamının donanımı Karcığar makamının aynıdır. Aralarındaki fark, karar perdelerinin değişik olmasıdır. Dolayısıyla dizi de değişiktir.

Seyri: Nevâ perdesi civarından seyre başlanır. Orta seslerde dolaşarak Nevâ perdesinde asma kalış yapılır. Ağır yapılı bir makam olduğundan genişleme sesleri fazlaca kullanılmaz. Ancak, kendi dizisi içerisinde bazı seslerde kalışlar yaparak başka diziler meydana getirir. Rast Beşlisinin seslerini kullanarak, Rast perdesinde karar verilir.

Kaynak : Türk Musikisi Nazariyatı ve Usûlleri-Kudüm Velveleleri / İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]

Not : Sûzinâk Makamında mi(bemol) pest, la (bemol) dik olmalı

Sofyan Usûlü

*) Dört zamanlıdır.

*) İki tane iki (2 +2 = 4) zamanın veya iki Nim Sofyân'ın birleşmesinden meydana gelmiştir.

*) 4/8'lik ve 4/4'lük iki mertebesi varsa da, 4/4'lük ikinci mertebeye daha çok kullanılmıştır.

*) Pışrevlerde, İlâhîlerde, şarkılarda, türkülerde, oyun havalarında, kısaca özel usûl mecburiyeti olmayan hemen her formada kullanılmıştır

Sofyan Darb Usûlü

1 . Darb :

(Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]

2 . Darb :

(Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]

3 . Darb :

(Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıf]